

קביעת יום טוב בימינו

1) רמב"ן דברים פרשת ואתחנן פרק ד פסוק ב

(ב) לא תוסיפו - כגון חמש פרשיות בתפילין חמשה מינין בלולב חמש ציציות, וכן לא תגרעו, לשון רש"י. וכך אמרו בספרי (ראה) מנין שלא תוסיף על הלולב ועל הציצית ת"ל לא תוסיפו, ומנין שאין פוחתים מהן ת"ל לא תגרעו. מנין שאם פתח לברך ברכת כהנים לא יאמר הואיל ופתחתי לברך אומר ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם, ת"ל הדבר, אפילו דבר לא תוסיף עליו. אבל לא באלה בלבד אמרו, אלא אף הישן בסוכה בשמיני בכונה לוקה, כמו שמוזכר במסכת ראש השנה (כח ב), וכן אם יעשה החג ששה עובר בלאו הזה.

ולפי דעתי אפילו בדא לעשות מצוה בפני עצמה כגון שעשה חג בחדש שבדא מלבו כירבעם (מ"א יב לג), עובר בלאו. וכך אמרו (מגילה יד א) לענין מקרא מגלה, מאה ושמונים נביאים עמדו להם לישראל ולא פחתו ולא הוסיפו על מה שכתוב בתורה אפילו אות אחת חוץ ממקרא מגילה מאי דרוש וכו'. ובירושלמי (מגילה פ"א ה"ה) שמונים וחמשה זקנים ומהם כמה נביאים היו מצטערים על הדבר, אמרו כתוב אלה המצות אשר צוה ה' את משה, אלו המצות שנצטוו מפי משה, כך אמר לנו משה ואין נביא אחר עתיד לחדש דבר לכם, ומרדכי ואסתר רוצים לחדש לנו דבר, לא זזו משם נושאין ונותנין בדבר עד שהאיר הקב"ה עיניהם וכו'. הרי שהיתה המצוה הזו אסורה להם, א"כ היא בכלל לא תוסיף עליו, אלא שלא למדנו לתוסיף על פי נביא אלא מן הכתוב שאמר "אלה המצות" אין נביא רשאי לחדש בו דבר מעתה. ומה שתקנו חכמים משום גדר, כגון שניות לעריות וכיוצא בהן, זו היא מצוה מן התורה, ובלבד שידע שהם משום הגדר הזה ואינן מפי הקב"ה בתורה.

2) שו"ת מהר"ם אלשקר סימן מט

ליפנטו שאלה אנשי עיר אחת הם ובית דינם תקנו ביניהם בחרמות ובהסכמה גדולה עליהם ועל זרעם ועל כל הבאים אחריהם מעתה ועד עולם לעשות את יום אחד עשר יום אחד טבת כיו' פורים לכל דבריו כדי לפרסם נס אחד גדול שנעשה להם באותו יום ובכלל תקנתם התקינו שאפילו מי שישנה את מקומו וילך לשכון בעיר אחרת לא יסור מעליו חוק התקנה ההיא עד עולם יורה המורה אם יש כח ביד אנשי עיר אחת לתקן כיוצא בזה או לא. ואם תקנתם תקנה אם יוכלו לגזור אף על הבאים אחריהם או לא. ואם יכולין לגזור אף על כל הבאים אחריהם עתה שגורשו כולם מאותה העיר ונטמעו בעיירות אחרות ובמלכות אחרת אם חלה עליהם ההסכמה בכל מקום שהם או לא. עם הרחבת הביאור בענין המנהגות. תשובה ודאי יכולין הם בני העיר לתקן ביניהם תקנות ולעשו' הסכמו' וגדרים ולקנוס העובר עליהן ואפילו להסיע ממדת דין תור'... הילכך אף על פי שלא היה נכתב תנאי זה בהסכמתם היה עליהם לקיימו בכל מקום שהם ואפילו מנהג בעלמא בלא חרם ובלא הסכמה. וכדמוכח מההיא דרבי אלעזר בר רבי צדוק שכתבנו דאפילו לאחר החרבן ולאחר ששינו את מקומם היו נוהגין את יום עשרה באב יום טוב לפי שהיו נוהגין בו אבותיהם קודם החרבן. וכל שכן כשנכתב תנאי זה בהסכמתם שהם חייבים לקיימו וחלה עליהם ההסכמה ההיא בכל מקום שהם לא יסורו ממנה האבות והבנים. ואין זה צריך לפנינו. נאם משה בכהר"ר יצחק זלה"ה ן' אל אשקר נ"ר.

3) פרי חדש אורח חיים סימן תצו סעיף יד

יש קצת יחידים בדורינו זה שעל ידי שאירעו להם נסים קבעו באותם ימים יום טוב לדורות וכן במצרים עוד היום אירע להם נס גדול שקבעו אותו יום משתה ושמחה לדורות וגם בתשובת מהר"ם אלשקאר ז"ל סימן מ"ט מייתי מעיר אחת שתקנו לעשות את יום י"א לחדש טבת כיום פורים לכל דבריו כדי לפרסם נס אחד גדול שנעשה להם באותו יום וצריך לידע ולהודיע אם יש עיקר למנהג זה או לא גרסינן בפרק קמא דשבת תנו רבנן מי כתב מגילת תענית אמרו חנניה בן חזקיה וסיעתו שהיו מחבבין את הצרות אמר רשב"ג אף אנו מחבבין את הצרות אבל מה נעשה שאם באנו לכתוב אין אנו מספיקין ופירש רש"י מחבבין את הצרות שנגאלין מהם והנס חביב עליהם להזכירו ולשבחו של הקב"ה וכותבין ימי הנס לעשותן יום טוב אין אנו מספיקין לפי שהן תדירות ל"א אין אנו מספיקין מלעשות יום טוב בכל יום ומכאן נראה שכיון שאנשים הללו מחבבין את הצרות ויש שבח להקב"ה במנהג זה ושפיר קעבדי למעבד יום טוב והשתא לפי זה אם יום טוב אחד מימים טובים הללו חל בט"ב להיות בשבת ונדחה ליום א' בעל הנס ומשפחתו יתענו ולא ישלימו דגרסינן בפרק קמא דתענית ובסוף פרק בכל מערבין אר"א בר צדוק אני הייתי מבני סנאב בן בנימין פעם א' חל תשעה באב להיות בשבת ודחינהו לאחר השבת והתענינו בו ולא השלמנוהו שיום טוב שלנו היה פירוש שבעשרה באב היה להם יום טוב משום קרבן עצים שהיה מביאין בזמן שבית המקדש קיים ואף לאחר חרבן היו נוהגים כל בני משפחתו יום טוב באותו יום ואף שלא להשלים תענית ט"ב דחוי ומכאן הביא ראייה רבינו יעבץ שהיה בעל ברית בשנה שחל תשעה באב בשבת ונדחה עד למחרתו והתפלל מנחה בעוד היום גדול ורחץ ולא השלים תעניתו לפי שיום טוב שלו היה הביאו הטור בסימן תקנ"ט ואם כן בנדון דידן נמי אם אירע יום טוב אחד מאלו בעשרה באב בשנה שנדחה תשעה באב למחרתו יוכלו להפסיק תענית' וכמו שעשה רבי' יעב"ץ. אמנם אחר העיון נראה דהני י"ט והני סעודות כולו דרשות נינהו ואין בהם כדי לדחות אפילו תשעה באב דחוי וגדולה מזו אני אומר שאף אם נהג בה כמה שנים יכול לחזור בו בלא התרה ואף הבנים אינם חייבים לנהוג מנהג זה אף אם קבלו עליהם משום דהוה ליה מנהג בטעות וכמ"ש בסימן תס"ח סעיף ג' יע"ש וטעמא דמילתא משום דהא קיימא לן בפרק קמא דראש השנה דבטלה מגילת תענית זולתי לחנוכה ופורים ואפסיקא הלכתא כר' יוסי דבזמן שבית המקדש קיים אסורים מפני ששמחה היא להם אין בית המקדש קיים מותרין מפני שהוא אבל להם ואין לומר דנהו בטלו וכדאמרין התם בגמרא רב ור' חנינא אמרי בטלה מגילת תענית הכי קאמר בזמן שיש שלום יהיו לששון ולשמחה אין שלום צום והנך נמי כי הני אבל אם אחר כך ירצו להוסיף שום יום טוב מחדש מצו

להוסיף ושם יום טוב עליו ליתא דהא בגמרא מותבינן עלה מההוא דבתלתא בתשרי דבטילת אדכרתא מן שטרא שאותו יום עשוהו יום טוב ואקשינן ואי סלקא דעתך בטלה מגילת תענית קמייתא בטל אחרנייתא מוספינן מוכח מכאן דלדידן דקיימא לן דבטלה מגילת תענית דכיון דקמאי בטול דלית לן לאסופי אחרנייתא ואי מוספינן הווי יום טוב דרשות וכל זה לאפוקי ממה שכתב מהר"ם אלשקאר סימן מ"ט על ההיא הסכמה שתקנו לעשות פורים יום י"א לחדש טבת מידי שנה בשנה וכתב בסוף התשובה וז"ל הלכך אף על פי שלא היה נכתב תנאי זה בהסכמה שגם העוקר דירתו חייב לקיים הסכמה זו היא להם לקיימו במכ"ש ואפילו בלא חרם ואפילו מנהג בעלמא בלא הסכמה וכדמוכח מההיא דר"א בר צדוק דאפילו לאחר החרבן ולאחר ששינו את המקום היו נוהגים את יום עשרה באב יום טוב לפי שהיו נוהגים בו אבותיהם קודם החרבן עכ"ל וליתא לע"ד שאם לא היה עשויה בחרם כבר כתבתי שאינו מנהג ואפילו התרה לא הוה בעי וההיא דר"א בר צדוק הוא משום דסבירא ליה דלא בטלה מגילת תענית וכמו שכתבו התוספות בפרק קמא דתענית אבל לדידן לא הוי מנהגא דקמייתא בטיל אחרנייתא מוספינן ואין לחלק בין יחיד לרבים דאדרבה כל דכן הוא דכיון דאפילו רבים דאלימ מילתייהו לא מצו לתקוני יום טוב מחדש כל שכן יחיד.

4 שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן קצא

אי יכולין ציבור או יחיד לקבוע עליהם י"ט לעצמם על נס שנעשה להם. הנה הדבר נובע מתשו' מהר"ם אלשקאר סי' מ"ט והעלה שחייבים לקיים עליהם, ואפילו מי שעוקר דירתו חייב לקיים היום ההוא, ומייתי רא' מר' אליעזר בר צדוק שהיה מבני סנאב בן בנימין וקיים יום טוב קרבן עצים אפילו לאחר החורבן ולאחר ששינו מקומם כמבואר ס"פ בכל מערבין [מ"א ע"א] ע"ש אלו דבריו, ופסקו מג"א ס"י תרפ"ו ובאלי' רבה שם...

...אמנם פרי חדש באורח חיים סימן תצ"ו בקונטרס המנהגים שחבר שם סעיף י"ד כתב, דכל הסעודות שעושים בימים ההמה סעודת הרשות נהנה, וראיות מהר"ם אלשקאר מר"א בר צדוק אינה ראייה דאיהו הוה ס"ל לא בטלה מגילת תענית, אבל לדידן דקיי"ל בטלה מגילת תענית והרי מבואר במס' ר"ה י"ח ע"ב דלמ"ד בטלה מגילת תענית יליף לי' מדבטלו הצומות שהיו לששון ושמחה ובטל י"ט דידהו על כן הנך נמי כי הני, ופריך הש"ס מאדכרתא ע"ש קמייתא בטל אחרנייתא מוספינן ומשני הכא במאי עסקינן בזמן שבהמ"ק קיים ע"ש, א"כ מוכח דלהך מ"ד השתא אותן שהוקבעו נתבטלו כ"ש שאין להוסיף, ולפי דבריו איסורא נמי איכא דהנך כי הני. ולפע"ד דליתא לכל דבריו ז"ל, דהא מבואר פ"ק דמגלה י"ד ע"א ובעירוכין/ובעירכין/ יו"ד ע"ב דמשחרב בהמ"ק הוכשרו כל הארצות לומר שירה, ודוחק לומר דרבא שהוא בתרא ס"ל נמי לא בטלה מגילת תענית. ותו צריכים להבין במסקנות ההלכה [ר"ה י"ט ע"ב] מסקינן בטלה מגילת תענית חוץ מחנוכה ופורים, והשתא בשלמא חנוכה משום דמיפרסמא מצותה כמבואר שם [י"ח ע"ב], אלא פורים הא כתב הרז"ה שם [במגילה] וכן הר"ן ספ"ק דנדרים דלאו אפורים עצמו קאי דההוא דברי קבלה הוא ופשיטא שלא בטל אלא קאי אשל זה בזה ר"ל יום י"ד לכרכים ויום ט"ו לעיירות דמגילת תענית הוא, ע"ש, והנה בהני לא מיפרסמא מצותה כלל שהרי אין קורין בו ואפ"ה לא בטל, ומאי טעמא, הא הנך כי הני ואיכא איסורא בתוספות זה...

...אע"כ האמת יורה דרכו, דודאי לפי ההו"א הוי טעמי' דרב ור' חנינא דבטלה מגילת תענית משום דהנך כי הני, ואם כן אין לנו כח להוסיף יום טוב שלנו וי"ט שקבע הקב"ה לששון ושמחה בטלו בעו"ה, אבל למסקנא לא קיי"ל כי הך טעמא אלא כלשון הברייתא דמייתי שם בר"ה במסקנא משום דהשמחה הוא להם לאבל ותוגה, והיינו כל אותם י"ט מגילת תענית שהיה להם זכר בבהמ"ק כגון אדכרתא דשטרא שהיו מזכירים ויחנן כהן גדול לאל עליון ותמידא ושבעות וחנוכה אי לאו דמפרסם ניסים כל הני הוא נהפך לאבל, וה"ה נמי י"ט קרבן עצים דבני סנאב אי הוה ס"ל לר"א בר צדוק בטלה מגילת תענית מטעם הנ"ל הי' ראוי לבטל גם י"ט שלו, אלא דס"ל לא בטלה, ואנן קיי"ל בטלה חוץ מחנוכה משום דמיפרסם מצותה ופורים משום דאין לו שייכות בבהמ"ק כלל...

...והנה מבואר בספר יוסף אומץ [סי' תתש"ט] מהנס שנעשה בק"ק פ"פ דמיינ ביום כ' אדר הראשון וקבעו בו יום שמחה לדורותם, וכן ראיתי ממ"ו הגאון מו"ה נתן אדליר זצ"ל מילדי ק"ק ההיא, וכן אנו נוהגים אחריו הגם שאנו ברחוק מקום, ומיהו ביום שלפניו לא נהג להתענות כשלא הי' דעתו לחזור וטעמא בעי מ"ש, וגם נפל על אפיו ביומו, ונ"ל משום שלא ישנה מפני המחלוקת, ומ"מ אני נוהג להחמיר לסיים ספר באותו היום כדי שיהי' הסעודה בהיתר בלי פקפוק ויאכלו ענוים וישבעו. כתבתי פה ק"ק מ"ד ביום ה' ט"ו לאדר הראשון תקס"ה לפ"ק: משה"ק סופר מפפד"מ.

5 חיי אדם כלל קנה סעיף מא

מי שאירע לו נס, וכל שכן בני עיר, יכולין לתקן בהסכמה עליהם ועל הבאים אחריהם לעשות אותו יום לפורים (והפ"ח בסי' תצ"ו חולק עליו בסעי' י"ד). ונראה לי דאותה סעודה שעושין בשביל הנס, היא סעודת מצוה אף לפי דבריו, כמו שכתב ביש"ש ב"ק סי' ל"ז דכל סעודה שעושין לזכר נפלאות ה' היא סעודת מצוה ע"ש, דלא כמש"כ הפ"ח דהוי סעודת רשות, שלא ראה דברי היש"ש, שלא נדפס בימיו. ועוד נראה לי דלא כפ"ח, שהרי רב יעב"ץ לא התענה בתשעה באב שנדחה כראב"צ, מפני שיום טוב שלו הוא, והיינו דסבירא ליה לא בטלה מגילת תענית כמו שכתב הפ"ח, ואם כן קשה, כיון דקיימא לן בטלה, וכן אותן ימים טובים שעושים בשביל מצוה, הם ממגילת תענית, כדאיתא בירושלמי, מגילה דף נ', אינש דיהוה להון אעין וכו', ואם כן מה ראה שלא להתענות, אלא על כרחך דלענין זה בטלה שלא לעשות היום טוב על כל ישראל. אבל כל יחיד בזמן המצוה, יום טוב שלו הוא. ויותר נראה לי דיוכל להיות שראב"צ סבירא ליה גם כן בטלה מגילת תענית, ואפילו הכי לא התענה, דדוקא יום טוב לכל ישראל בטלה. והכא נמי כיון שעושין לזכר נפלאותיו, הוי מצוה. וכן אנו עושים על הנס שנעשה לנו בשנת תקס"ד אור ליום ט"ז כסליו, שהיתה הריגה בחצר שאני דר בו מחמת הבערה שיצאה ללהב מן פולווער (אבק שריפה) ונפלו כמה בתים בחצר וגם בית אחד שלי. ומחדר שהיו שם כל בני ביתי, נפל ב' חצי חומות וקורה אחת. והחומה נפל על בתי וויטקע, עד שהיה כפסע בינה לבין המות. וכן אשתי נתפצעה בפניה, השפה העליונה לכמה חתיכות, והשינים התחתונים כולם נשברו בפיה. וגם בחדר שישבתי שם עם בני, נשברו החלונות והדלת, ונתקבעו החומות. וגם נעשה בגב בני ב' נקבים. ובכל בני ביתי כולם וממני, אין אחד שלא יצא מהם על כל פנים איזה טיפות דם. וה' יתברך ברחמיו וחסדיו חשב

לנו הדם כקרבן לכפר, והצילנו ונשארנו כולנו בחיים. אף שהיה לי היזק גדול כמה מאות אדומים, החליף ה' יתברך בחסדיו דמים לדמים. וזולתנו נהרגו בעונותינו הרבים בחצרי ל"א נפשות. וגם בחצר המנוח מהו' נח במהו' פייש ובנו הנגיד הרבני המופלא מהו' פייש נתבקעו החומות והכיפות. והדברים ארוכים לכתוב השגחת השמים על אנשי החצר, מי שראוי להנצל ולהזדמן לשם מחצרות אחרים שיהרגו, ולהראות כי עניו על כל דרכי איש. ולמען ספר נפלאות ה', כדכתיב [תהילים קיא, ד] זכר עשה לנפלאותיו, קבלתי עלי ועל זרעי בלי נדר יום ט"ז כסליו, אחר שהוא בלאו הכי במדינתנו בהרבה קהלות יום תענית לחברא קדישא גומלי חסדים, לעשותו כמעט חציו לה' על כל פנים, ומי שיוכל יתענה. ובלילה שאחריו, יתאספו יחד תיכף אחר מעריב וידליקו נרות כמו ביום טוב ולומר שיר היחוד כולו בנעימה ובמתון, ושיר הכבוד בזמרה, ואחרי זה מזמורי תהלים במתון, ואלו הם, קי"א קי"ו קי"ז כ"ג ל"ד ס"ו ק' ק"ג קכ"א ק"ל קל"ד קל"ח קל"ט קמ"ג קמ"ח ק"נ. ואחרי זה לעשות סעודה ללומדי תורה למי שאפשר, וליתן צדקה כברכת ה' כפי השגת ידו. ה' ירפא שבר עמו (בחיבורי בינת אדם בסופו תמצא השו"ת שהיה בענין חצר שלי ע"ש)...

6 מגן אברהם או"ח סימן תרפו ס"ק ה

ה' ג' ימים - פירוש בה"ב אחר פורים (ב"י סי' תכ"ט ע"ש), משנכנס אדר מרבין בשמחה ומי שיש לו דין עם עכו"ם ישפוט באדר, יכולים בני עיר לתקן בהסכמ' ובחרם עליהם ועל הבאים אחריהם לעשות פורים ביום שנעשה בו נס (הר"מ אלשקר מ"ט) (ועיין בס' משא מלך ה"ז סי' ט"ו): ומי שנעש' לו נס באדר לעשו' פורים י"א לעשות בשנ' עיבור באדר שני וי"א לעשותו באדר ראשון א"כ נעשה הנס בשנת העיבור באדר שני (הר"ש הלוי י"ו) עמ"ש סי' תקס"ח ס"ו ומ"ש שם דמוכה דיש לעשות באדר שני.

7 משנה ברורה סימן תרפו ס"ק ה

ג' ימים - פי' בה"ב אחר פורים. משנכנס אדר מרבין בשמחה ומי שיש לו דין עם עכו"ם ישפוט באדר [גמרא] יכולים בני עיר לתקן בהסכמה ובחרם עליהם ועל הבאים אחריהם לעשות פורים ביום שנעשה בו נס ומי שנעשה לו נס באדר ונדר לעשות פורים כשיבוא שנת העיבור צריך לעשות הפורים באדר שני אם לא שנעשה לו הנס בשנת העיבור באדר ראשון.

8 שו"ת חתם סופר חלק ב (יורה דעה) סימן רלג

...אמנם ידעתי כי שמעתי שעכשיו אכשיר דרי ומרחק יבואו ודרושו את ה' בעה"ק צפת ביום ל"ג בעומר בהלולא דרשב"י ז"ל ואם כי כל כוונתם לש"ש = לשם שמים = שחרם רב בלי ספק ע"ד ודיגולו ודליקו נרות עלי אהבה כמ"ש תוס' ר"פ אין מעמידין אבל מטעם זה בעצמו הייתי אני מן הפרושים כבן דרותאי שלא אצטרך להיות יושב שם ומשנה מנהגם בפניהם ושלא ארצה להתחבר עמהם בזה כי כבר כמה כרכורי' כרכר בפר"ח א"ה סי' תצ"ו בקונטרס מנהגי איסור שלו אות י"ד על המקומות שעושים י"ט ביום שנעשה להם נס מהא דאמרי' פ"ק דר"ה קמייתא בטיל אחרינייתא מוסיפי' בתמי' [ובמקומו טרחתי הרבה לקיים מנהג עיר מולדתי ק"ק פפד"מ העושים פורים ביום כ' אדר א'] ומנהג מצרי' ביום כ"ג אדר שלפע"ד דאמרי' הוא מהאי ק"ו משעבוד לחירות אמרינן שירה מיתה לחיים לא כ"ש אבל לקבוע מועד שלא נעשה בו נס ולא הוזכר בש"ס ופוסקים בשום מקום ורמז ורמזיה רק מניעת הספד ותענית מנהגא הוא וטעמי' גופא לא ידענא ובסידור מהר"עב"ץ כ' ע"פי נסתר דהוה כב"ד שכלו חייב והוה זכאי דהיינו הוד שבהוד יע"ש אלא לפ"ז ה' ראוי' לקבוע כל טוב בהגיענו לגבורות ביום תשעה למב"י = למנין בני ישראל = אלא שבלא"ה ימי ניסן הם ואין מספידים בו ואי אתיהיב רשותא לכמוני לדבר מה שהי' נ"ל י"ל דכשם שסופרים דרך ירידה ממעלה למטה ויהי' יום הראשון חסד שבחסד לעומת זה מן נוקבי' עולים ביום הראשון מלכות שבמלכות וכן לעולם חתן וכלה יוצאים זה לקראת זה ופוגשי' זה בזה בנצח שבנצח ויום כ"ה למב"י יו"ד י"ו/ אייר יום בקור פסח שני ולפ"ז ביום ל"ג הוא הוד שבהוד להורדות הניצוצות ולעומת זה הוא תפארת שבתפארת להיורדים להעלות בקדש ויש לבחון כי רגילים להתחיל מנהג קצת אבילות מיום ב' אייר עד יום ל"ג לעומר והנה יום ב' אייר הוא ממש ההיפך מיום ל"ג כי אז הוא הוד שבהוד להעולים ותפארת שבתפארת להיורדי' מתחילים להתאבל וביום ח"י אייר הוא היפך [מיו' ב' אייר כי אז הוא הוד שבהוד להעולים] ושמתים בו ומה שכתבתי מהעלאה ממטה למעלה כן הוא כי כל ימי הספירה מונחים בין יום שבת ליום גון נ/נ/ כי ממחרת השבת תספרו עד יום גון וידוע מדת שבת התחתונה ונון אימא עילאה הרי שעולים בו וכנ"ל ולפי דאי' במדרש שמיום שכלה החררה שהוציאו ממצרי' הלכו ג' ימים בלא לחם ואח"כ ירד המן א"כ ה' הורדת המן ביום ל"ג בעומר וראוי' לעשות לזה זכר טוב אך הוא נגד ש"ס פר"ע ושם הארכתי מ"מ לעשותו יום שמחה והדלקה ובמקום ידוע דוקא שיהי' תל תלפיות שהכל נפנים לשם לא ידעתי אם רשאים לעשות כן והוה כעין מ"ש רלב"ח במי שנדר לקבר שמואל הנביא יע"ש וכבר עלה בלבי לומר לפמ"ש רמב"ן באגרת הנפלא שלו שכל מקום המקודש יותר מחברו חרוב ושמש יותר מחברו ע"כ הואיל ובעו"ה עדיין לא הגיע עד עתה זמן בנינו ע"כ ה' זאת כדי שלא יתישב ירושלים ביתר עז כי לא זכינו לכך מי יתן ויזכני ה' לית להיות ממישבים של ירושלים ועכ"פ לא ממהרסים וממחריבים ח"ו להאריך גלות ישראל...

...וכבר הארכתי יותר מדי ולסיים בנחמה אומר מ"ש לעיל דקביעת יום מועד ביום עשיית נס הוא ק"ו דאורייתא ולפע"ד לפ"ז יום פורים וימי חנוכה דאורי' הם אך מה לעשות בהם אם לשלוח מנות או להדליק נרו' או לעשות זכר אחר זהו דרבנן והעובר ואינו עושה שום זכר לימי חנוכה ופורים עובר על מ"ע = מצות עשה = דאורי' אך העושה שום זכר יהי' מה שיהי' עכ"פ ביום א' מימי חנוכה ואפי' לא הדליק נרות ולא שלח מנות בפורים וכדומה אינו אלא עבריין דרבנן ואפשר קריאת הלל ומגילה הוה ק"ו דאו' לומר שירה כמו שצויה בפסח לספר י"מ = יציאת מצרים = בפה ה"נ ממות לחיים חייב לומר שירה בפה דוקא וא"כ ה' יוצדק קצת דברי בה"ג שהאריכו בו רמב"ם ורמב"ן בשערים דס' המצות אלא עכ"פ לא ה' לו למנותו מ"ע בפ"ע כיון שהוא כלול בכלל ספור י"מ וכימי צאתנו ממצרים יראנו נפלאות ונזכה לישועת הנבאות בב"א = במהרה בימינו אמן. הכ"ד יתיב בארעא דחשוכא ומילין לצד עילאה ממלל ברוח נמוכה ואולי לכשיגיעו הדברים לארץ נכונה יתעלו ויתקדשו פי שנים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה ועד"ז נתעלה תלמוד בבלי על ירושלמי אחר שנתקבל שם והיתה

9) שו"ת קול מבשר חלק א סימן כא

בענין אם לומר הלל ושהחיינו ביום העצמאות. ב"ה. כ"ד אדר תשי"ב, ירושלים ת"ו. לכבוד יד"נ הרב הגאון המהולל רב פעלים מו"ה יהודה ליב מימון שליט"א. הנני להשיב בזה לכת"ה על מכתבו היקר בדבר השאלה אודות ברכת שהחיינו ביום העצמאות, היינו ביום שהוכרזה תקומת מדינת ישראל. (א) הנה אין ספק שהיום הוא (ה' אייר) שנקבע על ידי הממשלה וחברי הכנסת (שהם נבחרו רוב הצבור) ורוב גדולי הרבנים לחוג אותו בכל הארץ זכר לנס של תשועתנו וחירותנו, מצוה לעשותו שמחה ויו"ט ולומר הלל. ואף ציבור שבעיר אחת או יחידים שקובעים עליהם יו"ט לעצמם על נס שנעשה להם חייבים לקיים עליהם ועל זרעם והבאים אחריהם עד עולם ואף שהולכים לעיר אחרת להשתקע חייבין לקיים היום ההוא כמ"ש מהר"ם אלשקר בתשו' סי' מ"ט והובא להלכה במג"א סי' תרפ"ו סק"ה ובאלי' רבה שם, והחת"ס או"ח סי' קצ"א כתב שכך נוהגין כמה קהלות ישראל ומגדולי יחידיהם שעושים כן ביום שאירע להם נס עיי"ש שכתב דהיינו דוקא ממיתה לחיים דומיא דמרדכי ואסתר אבל בפדות משארי צרות לא דהרי אחז"ל (הוא במגילה דף י"ד ע"א) במרדכי ואסתר מאי דרוש ק"ו מעבדות לחירות אומרים שירה ממיתה לחיים לא כ"ש, וא"כ כל זמן שאנו בגלות וליכא פדיון מעבדות לחירות כל שאין ההצלה ממיתה לחיים ממש הבו דלא להוסיף לקבוע יו"ט עכ"ל. ועי' בחת"ס או"ח סי' קס"ג בסופו שכתב דשפיר מצי ציבור או יחיד לקבוע יום מועד לעצמם ביום שנעשה להם נס ומצוה נמי עבדי, וממילא פשיטא בנידון דידן הנוגע לציבור של כלל ישראל, ויש כאן פדיון מעבדות לחירות שנגאלנו משיעבוד מלכויות ונעשינו בני חורין והשגנו עצמאות ממלכתית, וגם הצלה ממיתה לחיים שנצלנו מידי אויבינו שעמדו עלינו לכלותנו, בודאי חובה עלינו לקבוע יו"ט. ויפה כיוונו המנהיגים שקבעו את היום הזה דוקא, אשר בו היה עיקר הנס שיצאנו מעבדות לחירות ע"י הכרזת העצמאות, ואלמלא נעשית ההכרזה באותו היום והיתה נדחית ליום אחר אז היינו מאחרים את המועד ולא היינו משיגים את ההכרה וההסכמה של המעצמות הגדולות שבאומות העולם, כידוע, ונס זה משך אחריו גם את הנס השני של ההצלה ממות לחיים הן במלחמתנו נגד הערביים בא"י והן הצלת יהודי הגולה מיד אויביהם במקומות מגוריהם שעלו לא"י ובה על ידי כך הנס השלישי של קיבוץ גליות...

10) תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיח עמוד ב

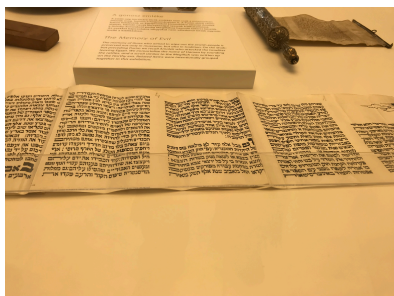
אמר רבי יוסי: יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום. איני? והאמר מר: הקורא הלל בכל יום - הרי זה מחרף ומגדף! - כי קאמרינן - בפסוקי דזמרא.

11) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צד עמוד א

+ישעיהו ט"ו+ למרבה המשרה ולשלום אין קץ וגו' אמר רבי תנחום, דרש בר קפרא בציפורי: מפני מה כל מ"ם שבאמצע תיבה פתוח, וזה סתום? ביקש הקדוש ברוך הוא לעשות חזקיהו משיח, וסנחריב גוג ומגוג. אמרה מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם! ומה דוד מלך ישראל שאמר כמה שירות ותשבחות לפניך - לא עשיתו משיח, חזקיהו שעשית לו כל הנסים הללו ולא אמר שירה לפניך - תעשהו משיח? לכך נסתתם.

'Saragossa Scroll,' Jewish Museum, Istanbul

'Horthy-Era Scroll,' Jewish Museum, Budapest